

Национальный центр общественного здравоохранения
Министерство здравоохранения Республики Казахстан

COSI
ИНИЦИАТИВЪ ВОЗ
ПО ЭПИДНАДЗОРУ ЗА
ДЕТСКИМ ОЖИРЕНИЕМ

Оценка физического развития детей школьного возраста в Республике Казахстан по результатам эпиднадзора за детским ожирением, COSI, 2020 г.

Ш. Абдрахманова

10 августа 2022г

г. Нур-Султан

Методология исследования

- COSI в Казахстане является **системой мониторинга**, предоставления данных для мер в здравоохранении, реализуется НЦОЗ, координируется Министерством Здравоохранения, проводится в сотрудничестве с ВОЗ, Министерством образования и науки, управлениями образования в регионах.
- Собраны данные о: **росте и весе** детей (путем измерений); **пищевых привычках; физической активности; малоподвижному поведению и школьных инициатив**, способствующих здоровому питанию и двигательной активности.
- Целевая группа: **дети начальных классов (2-ые и 3-и классы (6-9 лет)**, согласие родителей на участие.
- Выборка: **двухступенчатая кластерная выборка школ и классов РК**. Все дети в выбранных классах были измерены.
- Сбор данных: **измерение веса и роста** детей по стандартизированной методике и процедурам; **3 вида анкет** (детская, семейная и школьная). Специально обученные интервьюеры, весы и ростомеры Seca, Германия.
- Сбор данных **в школах РК -в сентябре –декабре 2020 года**, проводится **каждые 3-4 года**, начиная с **2015 года**.

Выборка, 2020 год

6 851

ребенок

6 330

родителей

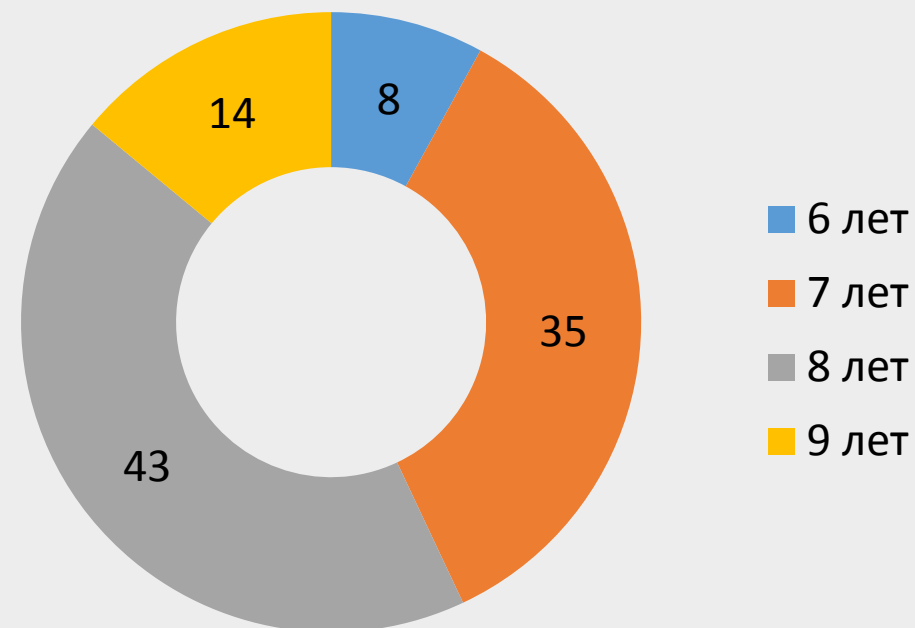

153 школы

14 областей **3** города –
Нур-Султан, Алматы, Шымкент

83% детей и 77% родителей из первоначальной выборки приняли участие в опросе.

Возраст детей, в %

50,1% мальчиков и 49,9% девочек

Средние росто-весовые показатели детей 7-8 лет в Казахстане

7 лет	Мальчики	Девочки
Рост (см)	126,01	124,54
Вес (кг)	25,83	24,55

8 лет	Мальчики	Девочки
Рост (см)	130,17	129,11
Вес (кг)	28,13	26,99

Как оценивать избыточную массу тела и ожирение у детей и подростков?

- Невозможно иметь только один критерий для избыточного веса и один для ожирения, которые одинаковы для всех возрастов и для обоих полов (как для взрослых), необходимы данные с учетом возраста и пола.

У детей при определении избыточного или недостаточного веса следует учитывать возраст и пол.

- **Дети в возрасте до 5 лет**
- У детей в возрасте до 5 лет избыточный вес и ожирение определяются с помощью соотношения «масса тела/рост» и проводят сравнение с «эталонной популяцией»
- **Дети в возрасте от 5 до 19 лет**
- У детей в возрасте от 5 до 19 лет избыточный вес и ожирение определяются с помощью соотношения «ИМТ/возраст» и проводят сравнение с «эталонной популяцией»

Оценка физического развития школьников 6-9 лет, Казахстан, 2020г.

5,0%

Недостаточный
вес

77,4%

Нормальный
вес

13,0%

Избыточный
вес

4,6%

Ожирение

5,0%

Недостаточный
вес

71,4%

Нормальный
вес

14,9%

Избыточный
вес

8,7%

Ожирение

Распространенность избыточной массы тела, включая ожирение у детей 6-9 лет в РК *

ДЕВОЧКИ

ВСЕГО ДЕТЕЙ В ВОЗРАСТЕ 6-9 ЛЕТ С ИЗБЫТОЧНОЙ МАССОЙ ТЕЛА (ВКЛЮЧАЯ ОЖИРЕНИЕ)

МАЛЬЧИКИ

ИЗБЫТОЧНАЯ МАССА ТЕЛА, ВКЛЮЧАЯ ОЖИРЕНИЕ

ОЖИРЕНИЕ

20,6%

ОЖИРЕНИЕ

ИЗБЫТОЧНАЯ МАССА ТЕЛА, ВКЛЮЧАЯ ОЖИРЕНИЕ

1 ребенок из **5** детей имеет избыточную массу или ожирение

У 6,6% детей выявлено ожирение

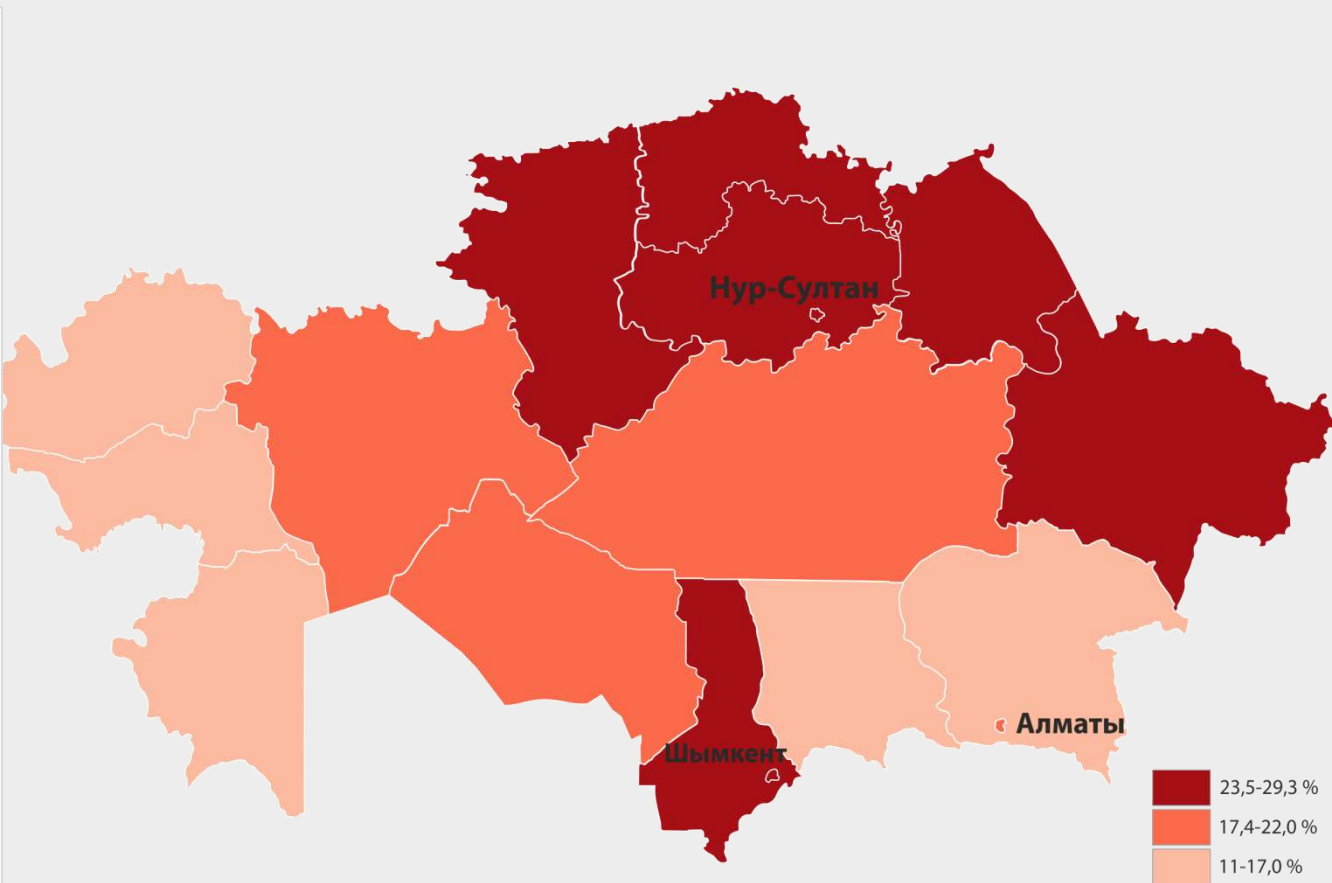
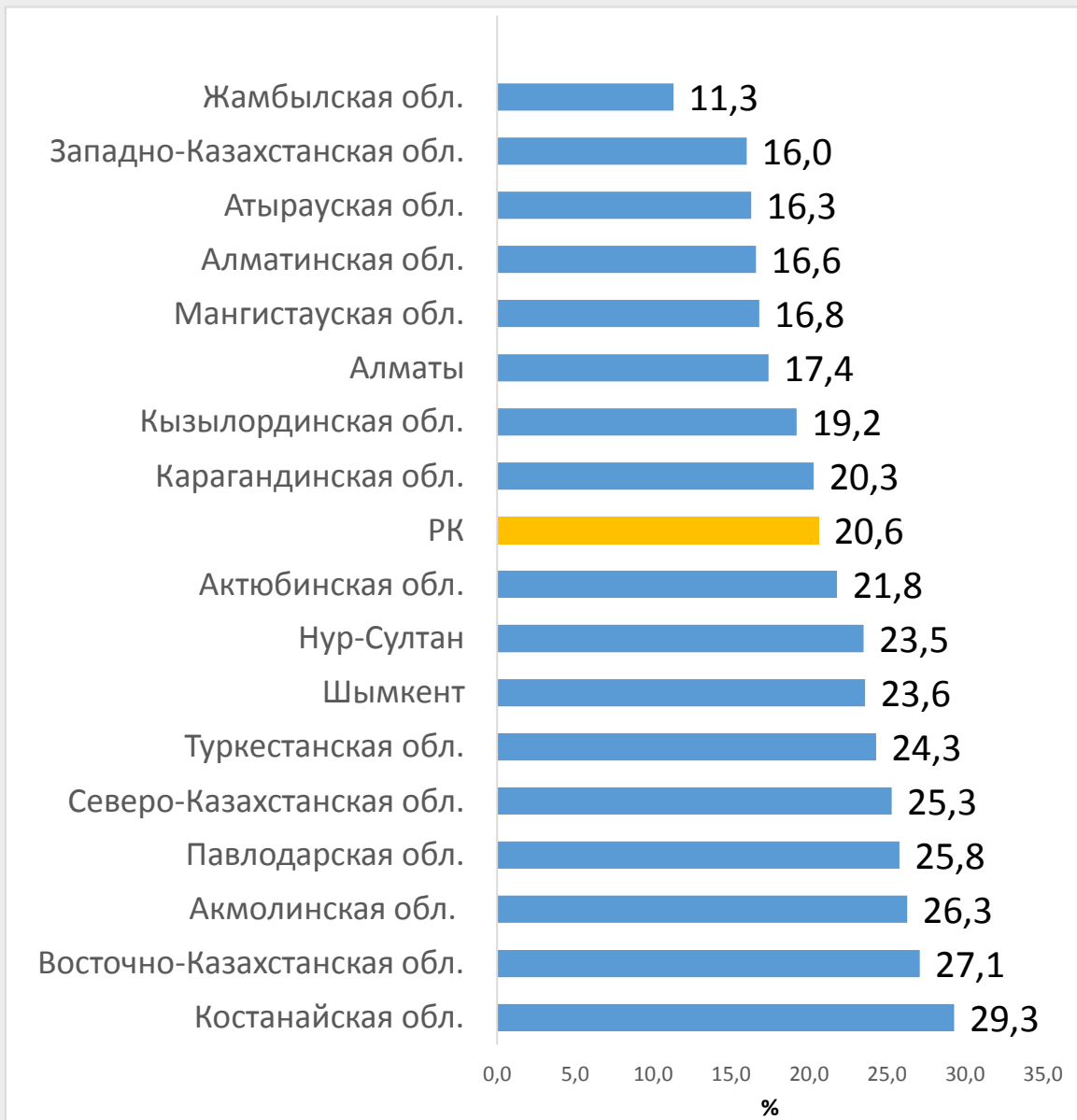
ИЗБЫТОЧНАЯ МАССА ТЕЛА (ВКЛЮЧАЯ ОЖИРЕНИЕ) СРЕДИ ДЕТЕЙ В ГОРОДСКОЙ МЕСТНОСТИ

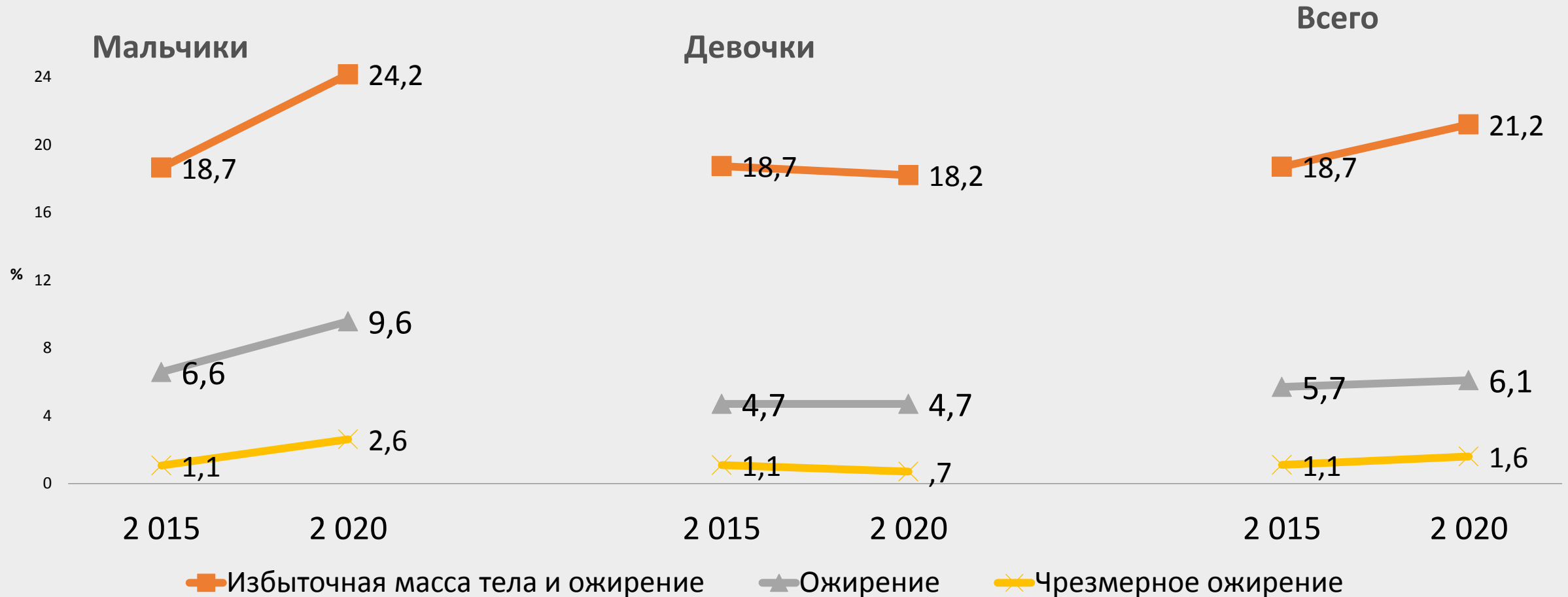
ИЗБЫТОЧНАЯ МАССА ТЕЛА (ВКЛЮЧАЯ ОЖИРЕНИЕ) СРЕДИ ДЕТЕЙ В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ

* по критериям ВОЗ 2007г.

Распространенность избыточной массы тела, включая ожирение у детей 6-9 лет в регионах

За период с 2015 по 2020 год распространенность избыточной массы тела, включая ожирение у детей 8 лет увеличилась, особенно среди мальчиков

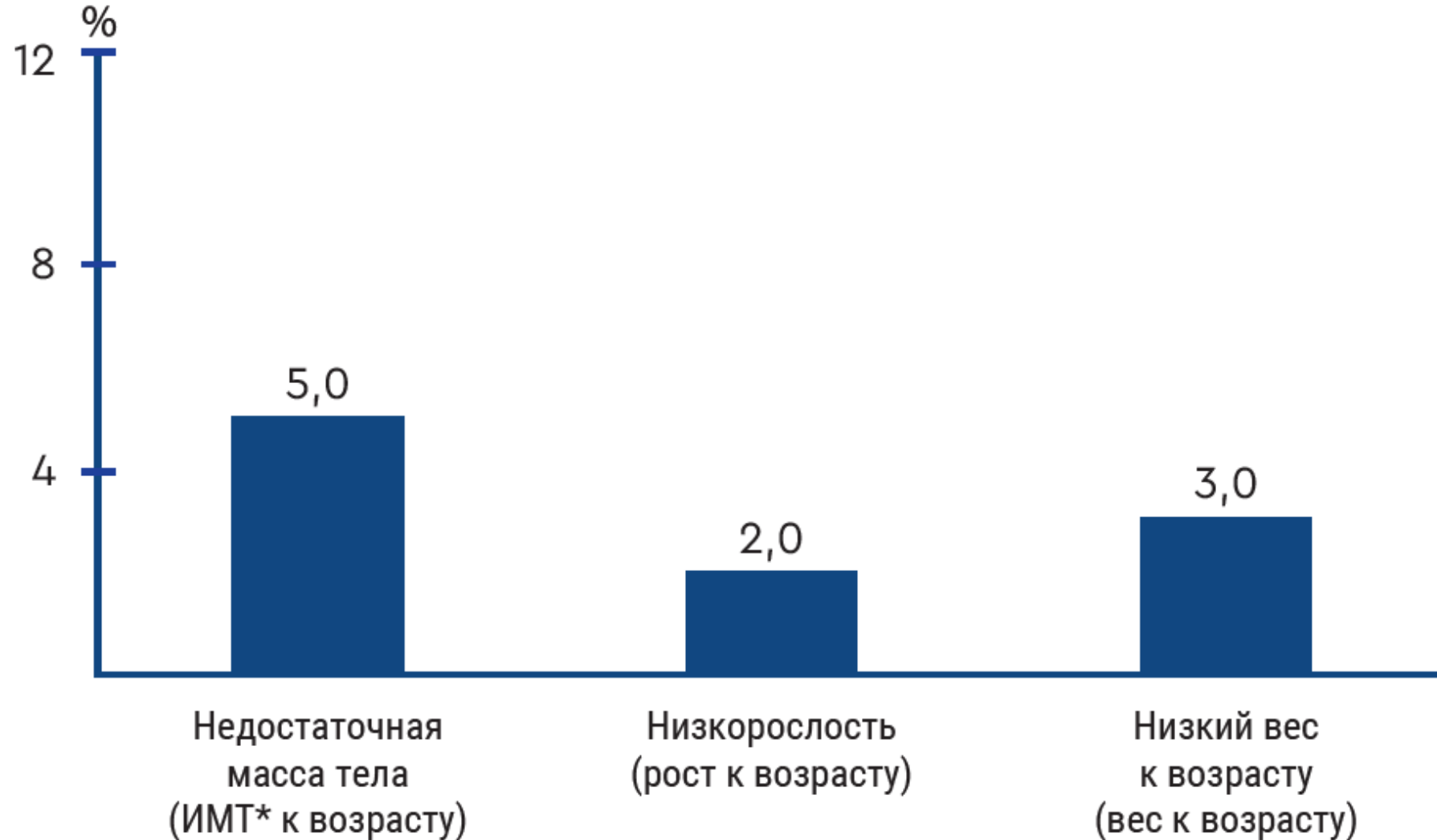
Восприятие веса детей родителями

77,6% детей с избыточной массой тела или ожирением воспринимаются своими родителями как дети с нормальным весом

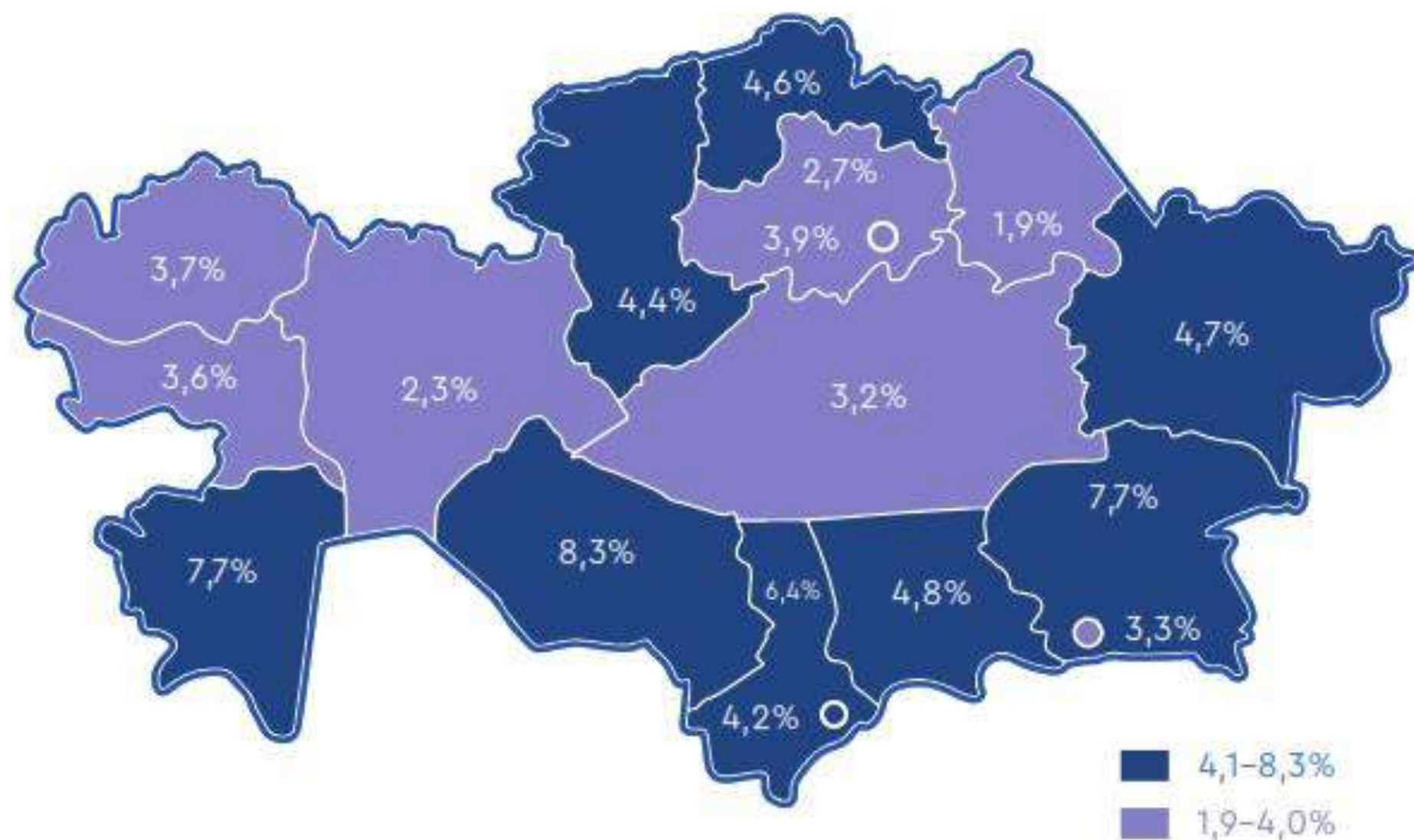

Недостаточная масса тела, низкорослость и дефицит массы тела у детей 6-9 лет в Республике Казахстан, 2020

*ИМТ- индекс массы тела

Распространенность недостаточной массы тела у детей 6-9 лет в регионах Казахстана

Питание детей, нездоровые пищевые привычки

25,5% детей не завтракают каждый день

63,1% детей не едят фрукты каждый день

67,0% детей не едят овощи каждый день

16,7% детей ежедневно пьют сахаросодержащие напитки

Физическая активность и спорт

69,9% детей
не посещают спортивные
или танцевальные секции

13,2% детей менее 1 часа
в день проводят в активных
движениях или играх

Рекомендуется:

Не менее **60** минут
в день

уделять физической
активности средней или
высокой интенсивности

ЗАНЯТОСТЬ В СПОРТИВНЫХ СЕКЦИЯХ И ЕЖЕДНЕВНАЯ ФИЗИЧЕСКАЯ АКТИВНОСТЬ

ДЕТИ, ЗАДЕЙСТВОВАННЫЕ
В СЕКЦИЯХ

ДЕТИ, ФИЗИЧЕСКИ АКТИВНЫЕ
60 МИНУТ И БОЛЕЕ В ДЕНЬ

ДЕТИ, ВОООЩЕ НЕ ПОСЕЩАЮЩИЕ
СПОРТИВНЫЕ ИЛИ ТАНЦЕВАЛЬНЫЕ СЕКЦИИ

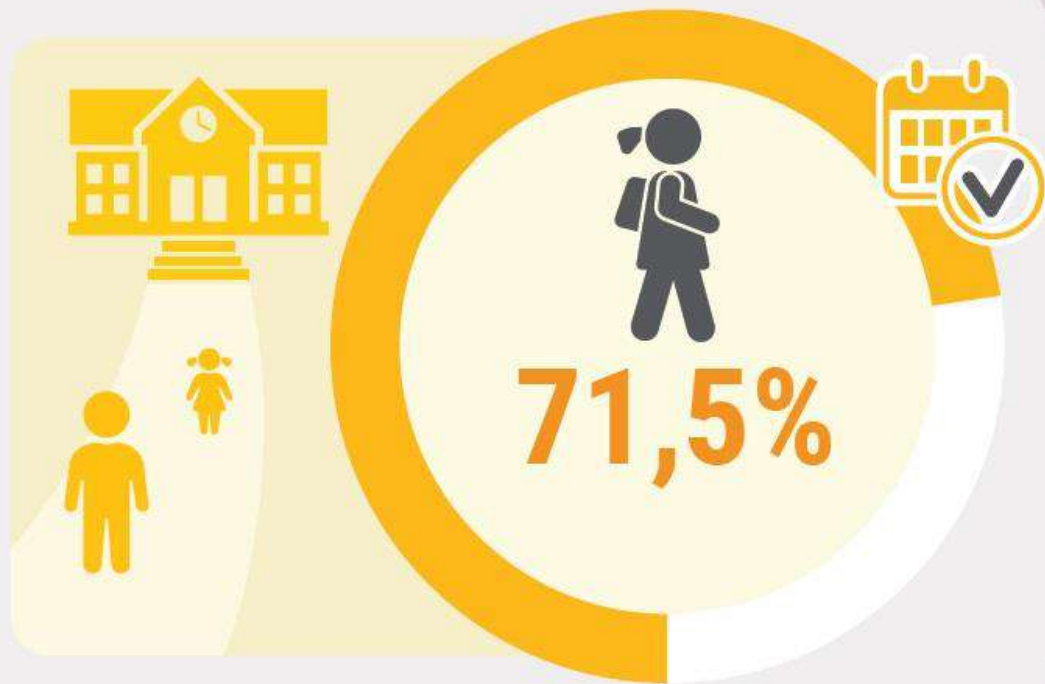
Рекомендуется:

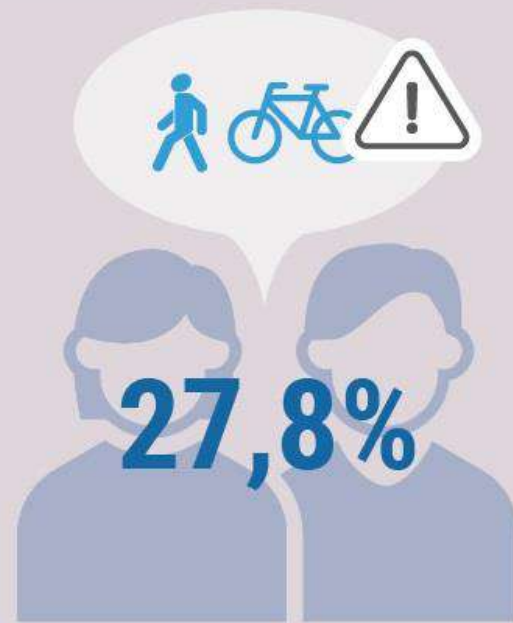
Не менее **60** минут
в день

уделять физической
активности средней или
высокой интенсивности

ЕЖЕДНЕВНОЕ ПЕРЕДВИЖЕНИЕ ДЕТЕЙ В ШКОЛУ

ДЕТИ ХОДЯТ ПЕШКОМ В ШКОЛУ И ОБРАТНО

РОДИТЕЛИ УТВЕРЖДАЮЩИЕ, ЧТО ПЕШЕХОДНЫЕ И
ВЕЛОСИПЕДНЫЕ ДОРОГИ В ШКОЛУ ЯВЛЯЮТСЯ
ОЧЕНЬ ОПАСНЫМИ ДЛЯ ДЕТЕЙ

Рекомендуется:

**Пешком или
на велосипеде**

в школу и обратно –
это отличный способ
дополнительной
физической активности
пять-шесть дней в неделю

«ЭКРАННОЕ ВРЕМЯ» ДЕТЕЙ

ДЕТИ, ПРОВОДЯЩИЕ ЗА
ЭКРАНАМИ РАЗЛИЧНЫХ
УСТРОЙСТВ 2 И БОЛЕЕ
ЧАСОВ В ДЕНЬ

 ДЕТИ В ГОРОДСКОЙ МЕСТНОСТИ

 ДЕТИ В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ

У КОТОРЫХ «ЭКРАННОЕ ВРЕМЯ» СОСТАВЛЯЕТ 2 И БОЛЕЕ ЧАСОВ В ДЕНЬ

Рекомендуется:

Менее **2 часов**
в день

проводить перед экранами
различных устройств

АСПЕКТЫ ФИЗИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ И ПИТАНИЯ В ШКОЛАХ

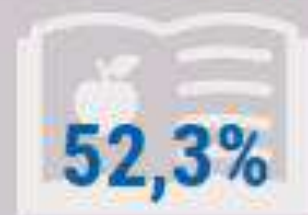
ШКОЛЫ, РАЗРЕШАЮЩИЕ ДЕТЯМ ИГРАТЬ НА ОТКРЫТЫХ ШКОЛЬНЫХ СПОРТИВНЫХ ПЛОЩАДКАХ ВО ВНЕУРОЧНОЕ ВРЕМЯ

ШКОЛЫ, РАЗРЕШАЮЩИЕ ДЕТЯМ ИСПОЛЬЗОВАТЬ СПОРТИВНЫЙ ЗАЛ ВО ВНЕУРОЧНОЕ ВРЕМЯ

ШКОЛЫ, ОРГАНИЗОВЫВАЮЩИЕ КАКИЕ-ЛИБО СПОРТИВНЫЕ/ФИЗИЧЕСКИ АКТИВНЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ ПО КРАЙНЕЙ МЕРЕ ОДИН РАЗ В НЕДЕЛЮ ДЛЯ ВСЕХ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ ВО ВНЕУРОЧНОЕ ВРЕМЯ

ШКОЛЫ, РАСПИСАНИЕ КОТОРЫХ ВКЛЮЧАЕТ УРОКИ ПО РАЦИОНАЛЬНОМУ ПИТАНИЮ В ВИДЕ ОТДЕЛЬНОГО ПРЕДМЕТА ИЛИ КАК ЧАСТЬ ДРУГИХ УРОКОВ

ШКОЛЫ, ИМЕЮЩИЕ В НАЛИЧИИ ПИТЬЕВУЮ ВОДУ БЕСПЛАТНО ИЛИ ПЛАТНО

Результаты исследования COSI на сайте НЦОЗ <https://hls.kz/publications-ru> в разделе Публикации

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ Денсаулық сақтау министрлігі
Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ Денсаулық сақтау министрлігі
Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОТЧЕТ, 2020 ГОД

ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИЙ НАДЗОР ЗА ДЕТСКИМ ОЖИРЕНИЕМ, ПИТАНИЕМ И ФИЗИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТЬЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА БАЛАЛАРДЫҢ СЕМІЗДІГІН, ТАМАҚТАНУЫН ЖӘНЕ ДЕНЕ БЕЛСЕНДІЛІГІН ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ ҚАДАҒАЛАУ

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОТЧЕТ, 2020 ГОД

ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИЙ НАДЗОР ЗА ДЕТСКИМ ОЖИРЕНИЕМ, ПИТАНИЕМ И ФИЗИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТЬЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы

Балалардың семіздігін, тамақтануын және дене белсенділігін эпидемиологиялық қадағалау нәтижелері, 2020

Қазақстанда балалардың семіздігіне мониторинг жүргізудің ұлттық жүйесі жұмыс істейді. Балалардың артық және жеткіліксіз дене салмағының таралуын қадағалау халықаралық бақылау стандарттарына (COSI раундтарына) сәйкес келетін өлшеулер мен сауалнамалар жүргізу арқылы жүзеге асырылады және 3 жылда бір рет жүргізіледі. Бұл өл қабылдаған жүйелі шаралардың тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

2020 жылы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы (ҚДСҮО) / Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің, Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДҰ) және БҰҰ Балалар (ЮНИСЕФ) қолдауымен ДДҰ-ның Балалар семіздігіне эпидемиологиялық қадағалау жөніндегі COSI (Childhood obesity surveillance) бастамасы шеңберінде зерттеу жүргізілді. Алғашқы зерттеу 2 жүргізілген.

Іріктеу 2020 жыл

- 6851 бала
- 6330 ата-ана

Қазақстан Республикасында 6-9 жастағы балалардың тамақтануын бағалау, 2020

2020 жылы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы өлшеу бастамасы аяқталған балалардың артық және салмағы мен семіздігіне, өмір салты факторларына өлшеу ұлттық мониторинг зерттеу – COSI зерттеу (ДДҰ) мен, Балалардың семіздігін эпидемиологиялық қадағалау бастамасын, балалардағы өмір сүру деңгейінің (2015 және 2020 жж.) 6-9 жас аралығындағы балалардың тамақтану әдеттерінің өркениетсіздігі (n=6851 бала) анықталған.

National Center of Public Health
Ministry of Health of the Republic of Kazakhstan

COSI

Results of Surveillance of Childhood Obesity, Nutrition and Physical Activity 2020

Kazakhstan has the national childhood obesity monitoring system. Tracking the prevalence of overweight and underweight among children is carried out through measurements and surveys that comply with international surveillance standards (COSI rounds) and are conducted every 3 years. This allows evaluating the effectiveness of systemic measures taken by

Sample 2020

- 6,851 children
- 6,330 parents
- 153 schools

Health under the Ministry (NCFPH), with the support

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы

Қазақстан өңірлеріндегі артық дене салмағы, тамақтану және балалардың дене белсенділігі

Қазақстанда балалардың семіздігіне мониторинг жүргізудің ұлттық жүйесі жұмыс істейді. Балалардың артық және жеткіліксіз дене салмағының таралуын қадағалау халықаралық бақылау стандарттарына сәйкес келетін өлшеулер мен сауалнамалар жүргізу арқылы жүзеге асырылады және 3 жылда бір рет жүргізіледі. Бұл өлшеулерді және жапты өлшеу қабылдаған семіздігіне күрес жөніндегі жүйелі шаралардың тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

2020 жылы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы (ҚДСҮО) / Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің, Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДҰ) және БҰҰ Балалар қорының (ЮНИСЕФ) қолдауымен ДДҰ-ның Балалар семіздігіне эпидемиологиялық қадағалау жөніндегі COSI (Childhood obesity surveillance) бастамасы шеңберінде зерттеу жүргізілді. Мекендерде балалардың бойы мен салмағын өлшеу ата-аналар мен 3 жүйелі мониторинг жүйесіне сәйкес жүргізілді.

6-9 жастағы балалардағы артық сал оның ішінде семіздік

Артық салмақтың немесе семіздіктің жағдайы деңгейі: Қостанай (29,3%), Шығыс Қазақстан (27,1%), Ақмола (26,3%), Солтүстік Қазақстан (25,5%) облыстары.

Төменгі деңгейдегі: Жамбыл (11,3%), Батыс Қазақстан (16,0%), Атырау (16,3%), Алматы (16,6%), Мағыстан (16,8%) облыстары.

Қазақстан Республикасында 6-9 жастағы балалардың тамақтануын бағалау, 2020

2020 жылы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығы өлшеу бастамасы аяқталған балалардың артық және салмағы мен семіздігіне, өмір салты факторларына өлшеу ұлттық мониторинг зерттеу – COSI зерттеу (ДДҰ) мен, Балалардың семіздігін эпидемиологиялық қадағалау бастамасын, балалардағы өмір сүру деңгейінің (2015 және 2020 жж.) 6-9 жас аралығындағы балалардың тамақтану әдеттерінің өркениетсіздігі (n=6851 бала) анықталған.

Үсынылатын деңгейлер

- Күнделікті тамақ ас ішу болмай, ұйықылау дәуірі мен семіздіктің алдын алу үшін өте маңызды.
- Күніне 3-5 порция жеміс
- Күніне 3-5 порция көкөніс
- Құрамында қант бар сусындар ішу құрысы тәжімді емес және жеткіліксіз. Оларды пайдалануды азайту керек.

Рекомендуемые уровни

- Не менее 60 минут в день уделять физической активности (среди или высокой интенсивности)
- Не менее 3 дней в неделю заниматься физической активностью (средней или высокой интенсивности)
- Менее 1 часа в день проводить время, используя развлекательные устройства
- Пешком или на велосипеде в школу и обратно - это отличный способ дополнительной физической активности (средней или высокой интенсивности)
- Не менее 3 часов за ночь проводить сон

Национальный центр общественного здравоохранения
Министерство здравоохранения Республики Казахстан

COSI ИНИЦИАТИВЪ ВЪЗ
ПО ЗГЛАДНА ДЪЗОРУ ЗА
ДЕТСКИМ ОЖИРЕНИЕМ

Спасибо за внимание!